PREPORUKA VIJEĆA

od 11. srpnja 2017.

o Nacionalnom programu reformi Italije za 2017. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Italije za 2017.

(2017/C 261/11)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ([1]), a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ([2]), a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) Komisija je 16. studenoga 2016. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2017. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 9. i 10. ožujka 2017. Komisija je 16. studenoga 2016. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu je utvrdila da je Italija država članica za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, koju je Europsko vijeće potvrdilo 9. i 10. ožujka 2017. Vijeće je 21. ožujka 2017. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja („Preporuka za europodručje") ([3]).

(2) Kao država članica čija je valuta euro te s obzirom na blisku međusobnu povezanost ekonomija u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Italija bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu Preporuke za europodručje, koja je navedena u preporukama od 1. do 4. u nastavku.

(3) Izvješće za Italiju za 2017. objavljeno je 22. veljače 2017. U njemu je ocijenjen napredak Italije u odnosu na provedbu preporuka za tu zemlju koje je Vijeće donijelo 12. srpnja 2016., mjere poduzete kao odgovor na preporuke za tu zemlju donesene prethodnih godina te napredak Italije u ostvarenju nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011, koji su također objavljeni 22. veljače 2017. Komisija u svojoj analizi zaključuje da u Italiji postoje

([1]) SL L 209, 2.8.1997., str. 1.
([2]) SL L 306, 23.11.2011., str. 25.
([3]) SL C 92, 24.3.2017., str. 1.

prekomjerne makroekonomske neravnoteže. U kontekstu visoke razine loših kredita i visoke nezaposlenosti, visok državni dug i dugotrajna slaba dinamika produktivnosti upućuju na rizike s prekograničnim učinkom. Osobito je potrebno poduzeti mjere za smanjenje rizika od štetnih učinaka na talijansko gospodarstvo te, s obzirom na njegovu veličinu i prekograničnu važnost, na ekonomsku i monetarnu uniju.

(4) Italija je 27. travnja 2017. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2017. i svoj Program stabilnosti za 2017. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena. U Nacionalni program reformi Italije za 2017. uključene su kratkoročne i srednjoročne obveze. Kratkoročno se planira završno donošenje zakonâ o tržišnom natjecanju te reforme kaznenog postupka i pravila o zastari, provedba zakona o suzbijanju siromaštva te mjere povezane s pregovaranjem na razini poduzeća, preusmjeravanje oporezivanja i privatizacija. Srednjoročne mjere odnose se na javne financije, oporezivanje, tržište rada, bankarski i kreditni sustav, tržišno natjecanje, javnu upravu i pravosuđe te ulaganja. Nacionalnim programom reformi za 2017. obuhvaćaju se i izazovi iz izvješća za Italiju za 2017. i Preporuke za europodručje, uključujući potrebu za ponovnim pokretanjem ulaganja i osiguravanjem održivosti javnih financija. Ako se u potpunosti provedu u utvrđenom vremenskom okviru, tim bi se mjerama pomoglo Italiji u rješavanju makroekonomskih neravnoteža i provedbi preporuka za tu zemlju. Na temelju ocjene obveza Italije u području politika Komisija potvrđuje svoju prethodnu ocjenu da u ovoj fazi nisu opravdani daljnji koraci u okviru postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže kako je predviđeno Uredbom (EU) br. 1176/2011 i Uredbom (EU) br. 1174/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]). Provedba plana reformi politika pomno će se pratiti s pomoću posebnog praćenja.

(5) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI fondovi) za razdoblje 2014.–2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([2]), ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost ESI fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.

(6) Na Italiju se trenutačno primjenjuje preventivni dio Pakta o stabilnosti i rastu te pravilo o dugu. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2017. planira poboljšanje ukupnog deficita sa 2,4 % BDP-a u 2016. na 2,1 % u 2017. i 1,2 % u 2018. te nakon toga uglavnom uravnoteženo stanje proračuna do 2019. Planira se da će se srednjoročni proračunski cilj, odnosno uravnoteženo stanje proračuna u strukturnom smislu, ostvariti do 2019. i održati u 2020. s obzirom na to da ponovno izračunani ([3]) strukturni saldo u objema godinama upućuje na malen strukturni deficit (0,3 % BDP-a). U Programu stabilnosti predviđa se da će se udio duga opće države u BDP-u, nakon što se dodatno povećao u 2016. (sa 132,1 % u 2015. na 132,6 % BDP-a), uglavnom stabilizirati u 2017., a zatim će se od 2018. smanjivati i doseći 125,7 % u 2020. Nesigurnost u pogledu sadržaja i provedbe srednjoročne proračunske strategije Programa stabilnosti za 2017. podrazumijeva negativne rizike za predviđanja rasta i ostvarivanje proračunskih ciljeva. Konkretno, unatoč znatno većem deficitu, prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2017. očekuje se gotovo jednak rast realnog BDP-a za 2018. kao i u Programu stabilnosti za 2017. Naime, u Komisijinu prognozu nije uključeno povećanje PDV-a (0,9 % BDP-a), koje je propisano kao zaštitna klauzula za postizanje proračunskih ciljeva u 2018., jer se u Programu stabilnosti za 2017. potvrđuje da se ta klauzula namjerava aktivirati samo ako su pružene detaljne informacije o alternativnim kompenzacijskim mjerama. Nadalje, u Programu stabilnosti za 2017. navodi se da se namjerava pronaći dodatan prostor za smanjenje poreznog opterećenja.

([1]) Uredba (EU) br. 1174/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o provedbenim mjerama za ispravljanje prekomjernih makroekonomskih neravnoteža u europodručju (SL L 306, 23.11.2011., str. 8.).

([2]) Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

([3]) Ciklički prilagođen saldo bez jednokratnih i privremenih mjera koji je Komisija ponovno izračunala koristeći se zajednički dogovorenom metodologijom.

(7) U Programu stabilnosti za 2017. upućuje se na znatan učinak iznimnog priljeva izbjeglica i mjera sigurnosti na ukupni proračun u 2016. i 2017. te se pružaju odgovarajući dokazi o opsegu i prirodi tih dodatnih proračunskih troškova. U skladu s podacima Komisije prihvatljivi dodatni rashodi u 2016. za izniman priljev izbjeglica iznosili su 0,06 % BDP-a, a za mjere sigurnosti 0,06 % BDP-a. Prihvatljivi rashodi koji se odnose na izniman priljev izbjeglica za 2017. prethodno su procijenjeni na 0,16 % BDP-a ([1]). Nadalje, talijanska tijela pozvala su se u 2017. na klauzulu o neuobičajenom događaju za iznimnu seizmičku aktivnost. Prihvatljivi rashodi koji se odnose na iznimnu seizmičku aktivnost prethodno su procijenjeni u 2017. na 0,18 % BDP-a ([2]). Odredbama iz članka 5. stavka 1. i članka 6. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 1466/97 uzimaju se u obzir ti dodatni rashodi jer su priljev izbjeglica, ozbiljnost terorističke prijetnje i iznimna seizmička aktivnost neuobičajeni događaji, njihov je utjecaj na javne financije Italije znatan, a održivost ne bi bila ugrožena ako se dopusti privremeno odstupanje od kretanja prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja. Stoga, kako bi se u obzir uzeli dodatni troškovi povezani s izbjeglicama i mjerama sigurnosti, potrebna prilagodba prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja za 2016. smanjena je za 0,12 % BDP-a. U pogledu 2017. konačna će se ocjena, uključujući prihvatljive iznose, izraditi u proljeće 2018. na temelju zabilježenih podataka koje su dostavila talijanska tijela.

(8) Kako bi se uzele u obzir velike strukturne reforme s pozitivnim učinkom na dugoročnu održivost javnih financija, Italiji je za 2016. odobreno privremeno odstupanje od potrebne prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja od 0,5 % BDP-a, a daljnjih 0,25 % BDP-a odobreno je kako bi se uzeli u obzir nacionalni rashodi za ulaganja u projekte koje sufinancira Unija. Kad je riječ o klauzuli o ulaganjima, jedan je od kriterija prihvatljivosti povećanje javnih ulaganja. Stvarni podaci za 2016. pokazali su da su se javna ulaganja u 2016. u odnosu na 2015. smanjila (za 1,6 milijardi EUR). Međutim Vijeće prima na znanje da su prošle godine javna ulaganja ograničavali posebni čimbenici. Jedan je od njih nesigurnost povezana s prelaskom na novi zakon o javnoj nabavi i koncesijama, koji je revidiran u skladu s preporukama po državama članicama za 2016. Nadalje, što je još i važnije, u 2016. je zbog početka novog programskog razdoblja zabilježen oštar pad ulaganja koja se financiraju sredstvima Unije, dok su se ulaganja koja se financiraju nacionalnim sredstvima neznatno povećala (za 1,1 milijardu EUR). Stoga, s obzirom na to da su ulaganja koja se financiraju iz nacionalnih sredstava u 2016. porasla, a nisu ih nadomjestili rashodi koji se odnose na klauzulu o ulaganjima, Italiji se može odobriti privremeno odstupanje od 0,21 % BDP-a u pogledu klauzule o ulaganjima, što odgovara nacionalnim rashodima koji su prihvatljivi za sufinanciranje, kako je navedeno u Programu stabilnosti za 2017. Kad se uzme u obzir ukupna dodatna fleksibilnost od 0,83 % BDP-a za neuobičajeni događaj, strukturna reforma i klauzule o ulaganjima, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2017. istaknuto je određeno odstupanje od preporučenog kretanja prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja u 2016.

(9) Vijeće je 12. srpnja 2016. preporučilo Italiji da ostvari godišnju fiskalnu prilagodbu od 0,6 % BDP-a ili više prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja 2017. Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2017. postoji rizik od znatnog odstupanja od preporučenog kretanja prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja u 2017. i tijekom 2016. i 2017. zajedno. Međutim, da se od zahtjeva u 2017. oduzme privremeno odstupanje za klauzulu o neuobičajenom događaju u vezi s iznimnim priljevom izbjeglica i preventivnim planom ulaganja za zaštitu državnog područja od seizmičkih rizika (prethodno procijenjeno na ukupno 0,34 % BDP-a), taj bi se rizik od znatnog odstupanja tada smatrao rizikom od određenog odstupanja.

(10) S obzirom na njezinu fiskalnu situaciju i posebno razinu njezina duga, očekuje se da Italija u 2018. ostvari dodatnu prilagodbu prema ostvarenju svojeg srednjoročnog proračunskog cilja, a to je uravnoteženo stanje proračuna u strukturnom smislu. Prema zajednički dogovorenoj matrici prilagodbe u okviru Pakta o stabilnosti i rastu ta prilagodba trebala bi 2018. dovesti do stope nominalnog smanjenja neto primarnih državnih rashoda od najmanje

([1]) Taj se iznos temelji na ukupnim proračunskim troškovima koji su u Programu stabilnosti za 2017. procijenjeni na 0,25 % BDP-a, od čega su oduzeta privremena odstupanja od 0,03 % BDP-a i od 0,06 % BDP-a, koja su već odobrena 2015. odnosno 2016. Komisija je u svojem mišljenju o nacrtu proračunskog plana Italije za 2017. najavila da bi bila spremna razmotriti mogućnost dodatnog odstupanja zbog trajnog iznimnog priljeva izbjeglica u Italiju te s obzirom na priznanje Europskog vijeća od listopada 2016. u pogledu „važnog doprinosa, financijskog i inog, najizloženijih država članica tijekom zadnjih godina".

([2]) Komisija je u svojem mišljenju o nacrtu proračunskog plana Italije za 2017. navela da bi se rashodi namijenjeni za upravljanje u izvanrednim situacijama i preventivni plan ulaganja za zaštitu državnog područja od rizika seizmičke aktivnosti mogli smatrati rashodima integrirane prirode. U narednim godinama samo bi se pozitivne dodatne promjene u sredstvima namijenjenima za tu svrhu mogle smatrati prihvatljivima za moguća daljnja privremena odstupanja.

0,2 %. To bi odgovaralo godišnjoj strukturnoj prilagodbi od najmanje 0,6 % BDP-a. Ne bude li promjene u politikama, postoji rizik od znatnog odstupanja od zahtjeva u 2018. Na prvi se pogled predviđa da Italija 2017. i 2018. neće poštovati pravilo o dugu. Općenito, Vijeće smatra da Italija treba biti spremna poduzeti dodatne mjere kako bi 2017. osigurala usklađenost te da će 2018. biti potrebne dodatne mjere kako bi se poštovale odredbe Pakta o stabilnosti i rastu. Međutim, kako je predviđeno Uredbom (EZ) br. 1466/97, ocjenom proračunskih planova i rezultata trebao bi se uzeti u obzir proračunski saldo države članice s obzirom na cikličke uvjete. Kako se navodi u komunikaciji Komisije o europskom semestru 2017. koja prati ovogodišnje preporuke za pojedine zemlje, ocjenom nacrta proračunskog plana za 2018. i naknadnom ocjenom proračunskih rezultata za 2018. morat će se uzeti u obzir da je cilj postići smjer fiskalne politike kojim se doprinosi i jačanju oporavka koji je u tijeku i osiguravanju održivosti javnih financija Italije. U tom kontekstu Vijeće prima na znanje da Komisija namjerava izvršiti cjelovitu ocjenu u skladu s Uredbom (EZ) br. 1466/97, posebno s obzirom na cikličku situaciju u Italiji.

(11) Zbog neusklađenosti Italije *prima facie* s pravilom o dugu u 2015., Komisija je 22. veljače 2017. objavila izvješće na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a u kojem se zaključuje da se „zasad smatra da kriterij duga utvrđen u Ugovoru i u Uredbi (EZ) br. 1467/97 nije ispunjen, osim ako se dodatne strukturne mjere u vrijednosti od najmanje 0,2 % BDP-a, koje se vlada obvezala donijeti najkasnije u travnju 2017., do tada pouzdano provedu kako bi se u 2017. (pa tako i u 2016.) smanjila razlika u odnosu na načelnu usklađenost s preventivnim dijelom Pakta. Međutim, odluka o mogućoj preporuci o pokretanju postupka u slučaju prekomjernog deficita može biti donesena samo na temelju Komisijine proljetne prognoze za 2017. i uzimajući u obzir potvrđene podatke za 2016. i provedbu fiskalnih mjera koje su se talijanska nadležna tijela u veljači 2017. obvezala poduzeti." Vlada je donijela propisane dodatne mjere konsolidacije u travnju 2017. Stoga se smatra da u ovoj fazi nisu potrebne nikakve daljnje mjere za ispunjavanje kriterija duga. Komisija će u jesen 2017. ponovno ocijeniti usklađenost Italije s kriterijem duga na temelju prijavljenih podataka za 2016. i Komisijine jesenske prognoze 2017., u što će biti uključeni nove informacije o izvršenju proračuna u 2017. i stvarni proračunski planovi za 2018.

(12) Zbog pogoršanja strukturnog primarnog salda i trenutačnih makroekonomskih uvjeta visok udio javnog duga Italije trebao bi se stabilizirati, a ne smanjiti. S obzirom na to da iznosi preko 130 % BDP-a, znatna sredstva namijenjena su pokrivanju troškova servisiranja duga, na štetu više stavki kojima se potiče rast uključujući obrazovanje, inovacije i infrastrukturu.

(13) Talijanski porezni sustav ne potiče gospodarski rast i učinkovitost zbog nekoliko razloga. Unatoč nedavnom neznatnom smanjenju porezno opterećenje na čimbenike proizvodnje i dalje je među najvišima u Uniji. Postoji prostor za dodatno preusmjeravanje prema porezima koji su manje štetni za rast, bez posljedica za proračun. Porez na prvu nekretninu stavljen je izvan snage 2015., što je korak unatrag u postupku ostvarivanja učinkovitije porezne strukture. Unatoč tome što se nacionalnim zakonodavstvom zahtijeva njezino provođenje na godišnjoj osnovi, dugo očekivana revizija poreznih rashoda, posebno u pogledu smanjenih stopa poreza na dodanu vrijednost, dodatno je odgođena. Reforma zastarjelih katastarskih vrijednosti u skladu s trenutačnim tržišnim vrijednostima još je u tijeku. Zbog niske razine porezne discipline i složenog poreznog zakona povećava se opterećenje za poduzeća i kućanstva koja se pridržavaju poreznih obveza. Nedavne mjere, kao što su obvezno elektroničko fakturiranje i „razdvojeno plaćanje" za kupnju koju obavljaju vladina tijela, čine korak u pravom smjeru. Međutim elektroničko fakturiranje nije obvezno za transakcije u privatnom sektoru, a ograničenja povezana s upotrebom gotovine nedavno su ukinuta, tako da je upotreba elektroničkog plaćanja i dalje znatno ispod prosjeka Unije, što nepovoljno utječe na poreznu disciplinu.

(14) Kad je riječ o proračunskom postupku, 2016. je donesena sveobuhvatna reforma. Komisija će i dalje pratiti provedbu reforme, kojom bi analiza rashoda u većoj mjeri postala sastavni dio proračunskog postupka.

(15) Na talijanske okvirne uvjete, javnu upravu i poslovno okruženje i dalje utječe niz strukturnih nedostataka. Ti nedostatci i dalje usporavaju provedbu reformi, nepovoljno utječu na ulaganja, uzrokuju nesigurnost i stvaraju prostor za rente. Reforme sustava građanskog pravosuđa donesene proteklih godina kako bi se povećala učinkovitost pravosudnog sustava, poboljšalo upravljanje predmetima i osigurala postupovna disciplina tek sad počinju sporo pokazivati rezultate. Trajanje građanskih sudskih postupaka i dalje je veliki izazov. Premda se blago smanjuju na

nižim instancama, vrijeme potrebno za donošenje odluke i zaostatak u građanskim i trgovačkim parnicama i dalje su na svim instancama među najvišima u Uniji. Reformom građanskih postupaka koja je u tijeku predviđa se daljnje sužavanje kriterija dopuštenosti žalbe, pojednostavnjenje građanskih postupaka na svim instancama i mjere kojima se odvraća od obijesnog parničenja.

(16) Unatoč reformama koje su dosad donesene, nekoliko pokazatelja potvrđuje da je korupcija i dalje velik problem u Italiji. Na donošenje davno očekivane reforme pravila o zastari radi učinkovitije borbe protiv korupcije čeka se od 2014. Zbog pravila o zastari u njihovu trenutačnom obliku za velik udio predmeta nakon prvostupanjske presude nastupa zastara. Nadalje, nacionalno tijelo za borbu protiv korupcije u izvršavanju svojih ovlasti raspolaže s ograničenim financijskim i ljudskim resursima, a okvir za prevenciju i dalje je rascjepkan.

(17) Sveobuhvatan zakon o davanju ovlasti u cilju reforme javne uprave donesen je 2015. Zakon ima potencijal za poboljšanje učinkovitosti i djelotvornosti javne uprave. Međutim zbog presude Ustavnog suda iz studenoga 2016., kojom su postupci koji su primijenjeni za donošenje nekih provedbenih zakonodavnih odluka proglašeni neustavnima, provedba ključnih dijelova reforme još je u tijeku. Presuda se posebno odnosi na tri ključna područja reforme: lokalne javne službe, javne službe za zapošljavanje i poduzeća u javnom vlasništvu. S obzirom na to da je rok za donošenje povezanih odluka istekao u studenome 2016., potrebne su nove zakonodavne inicijative za reformu lokalnih javnih službi i javnih službi za zapošljavanje na razini upravljanja. Kad je riječ o poduzećima u javnom vlasništvu, odluku donesenu prije presude potrebno je izmijeniti. Reformom se nastoji smanjiti broj poduzeća u javnom vlasništvu, povećati njihova učinkovitost i osigurati da posluju u skladu s istim pravilima kao i subjekti u privatnom vlasništvu. Provedbom planirane privatizacije pridonijelo bi se i racionalizaciji poduzeća u javnom vlasništvu.

(18) Okvirni uvjeti za tržišno natjecanje također su i dalje nepovoljni. Naime, godišnji zakon o tržišnom natjecanju iz 2015. još nije donesen. U određenim sektorima, kao što su regulirane profesije, koncesije, javna nabava, sustav odobrenja i lokalne javne službe uključujući prijevoz, i dalje postoje velike prepreke za tržišno natjecanje. Naime, napredak u poticanju učinkovitog i transparentnog funkcioniranja tržišta javnog prijevoza temeljenog na konkurenciji, posebno za željeznice u državnoj koncesiji, i dalje je vrlo ograničen. Prema novim pokazateljima koje je izradila Komisija razina restriktivnosti u Italiji veća je od prosjeka za većinu analiziranih profesija na razini Unije. U okviru paketa mjera za uklanjanje prepreka na tržištima usluga u siječnju 2017. Komisija je u svojoj Komunikaciji o preporukama za reformu regulative u području profesionalnih usluga dala posebne smjernice za rješavanje tog pitanja po profesijama.

(19) Velika količina loših kredita u bankarskom sektoru i dalje predstavlja opterećenje za dobit banaka i njihovu sposobnost unutarnjeg stvaranja kapitala. To čini znatno opterećenje i za ponudu kredita, posebno za mala poduzeća. Dosad poduzetim političkim inicijativama još se nije postiglo znatno smanjenje razine loših kredita. Nadzorne smjernice o upravljanju lošim kreditima na nacionalnoj razini i dalje nisu dovoljno razrađene; srednje i male banke i dalje su ranjivije od velikih kreditnih institucija. Komisija će stoga pratiti provedbu reforme korporativnog upravljanja najvećih *popolari* banaka i malih uzajamnih banaka, što je ključno za konsolidaciju bankarskog sustava. Nedavno su poduzete reformske mjere, ali stečajni okvir i okvir za naplatu osiguranja i dalje pružaju nedovoljnu potporu za brzo rješavanje i restrukturiranje loših kredita, posebno u pogledu malih poduzeća i mikropoduzeća. Nacrtom zakona o davanju ovlasti u cilju reforme i pojednostavnjenja stečajnih i provedbenih alata, o kojem se trenutačno raspravlja u parlamentu, moglo bi se pridonijeti uklanjanju postojećih nedostataka i razvoju sekundarnog tržišta za dug poduzeća pred bankrotom u Italiji.

(20) Unatoč postupnom poboljšanju na tržištu rada, kojem doprinose reforme, dugotrajna nezaposlenost i nezaposlenost mladih i dalje su visoke (6,7 % odnosno 38 % u 2016.), a više od 1,2 milijuna mladih nisu zaposleni, ne obrazuju se i ne osposobljavaju. Premda je postignut velik napredak u provedbi programa Garancija za mlade ([1]), i dalje su prisutni određeni izazovi u osiguravanju djelotvornije i sveobuhvatnije provedbe. Postotak korisnika Garancije za mlade koji su još uvijek zaposleni, obrazuju se, u sustavu su naukovanja ili stažiranja šest mjeseci nakon završetka programa iznad je prosjeka Unije. Međutim, stupanj informiranosti ciljane populacije i dalje je nizak, a u rezultatima

([1]) Preporuka Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi Garancije za mlade (SL C 120, 26.4.2013., str. 1.).

i dalje postoje znatne regionalne razlike. Reforma aktivnih politika tržišta rada, uključujući njihov sustav upravljanja, i dalje je u ranoj fazi, a učinkovitost službi za zapošljavanje i dalje je niska, s time da su razlike među regijama znatne. Obrazovanje odraslih nije dovoljno razvijeno, što može imati negativan učinak na rezultate tržišta rada niskokvalificiranih osoba.

(21) Sudjelovanje žena na tržištu rada i dalje je nedostatno, a potencijal njihove radne snage uvelike neiskorišten. Stopa zaposlenosti žena jedna je od najnižih u Uniji. Neke značajke poreznog sustava i sustava socijalnih naknada i dalje odvraćaju primatelje drugog dohotka od sudjelovanja na tržištu rada, a pristup povoljnim uslugama skrbi (za djecu i starije osobe) i dalje je ograničen, sa znatnim razlikama među regijama. Stopa očinskog dopusta među najnižima je u Uniji.

(22) Pregovori na drugoj razini nisu u širokoj uporabi. To otežava učinkovitu raspodjelu sredstava i prilagodbu plaća lokalnim gospodarskim uvjetima. Tome su razlog i pravila i praksa povezana s kolektivnim pregovorima iz postojećeg okvira, čime se ostavlja ograničen prostor za pregovore na lokalnoj razini. Još uvijek nisu provedeni sporazumi koje su socijalni partneri potpisali u razdoblju nakon siječnja 2014., a kojima se utvrđuju postupci i kriteriji za mjerenje reprezentativnosti sindikata, čime bi se smanjila nesigurnost u odnosima između poslodavca i radnika. Porezne olakšice na povećanje plaće povezane s produktivnošću nisu se pokazale djelotvornima u znatnom širenju uporabe pregovora na drugoj razini.

(23) Broj osoba suočenih s rizikom od siromaštva i stopa socijalne isključenosti znatno su iznad prosjeka Unije, posebno za djecu i osobe migrantskog podrijetla. Postoje i znatne razlike među regijama. Postignut je određen napredak u pogledu nacionalne strategije za suzbijanje siromaštva. Nedavno donesen program za dohodak za uključivanje pozitivan je korak prema uspostavi jedinstvenog sveobuhvatnog programa za suzbijanje siromaštva. Njegova će djelotvornost ovisiti o njegovoj pravilnoj provedbi uz mobilizaciju odgovarajućih resursa (među ostalim pojednostavnjenjem raznih socijalnih davanja), primjerenom usmjeravanju s pomoću imovinskog cenzusa i prava prvenstva za obitelji s djecom te djelotvornim postupcima na terenu, koji uključuju osiguravanje potpore dohotku i pružanje dobro integriranih usluga. U ovoj fazi nejasno je hoće li financijski resursi biti dostatni za suočavanje s problemom siromaštva u Italiji. Uzimanje u obzir dodatnih sredstava poštujući pritom proračunske ciljeve, smanjenje fragmentacije sustava socijalne pomoći, racionalizacija socijalnih izdataka i suočavanje se s pitanjem njegove trenutačne pristranosti prema mirovinama i dalje su ključni izazovi.

(24) Komisija je u okviru europskog semestra 2017. provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Italije i objavila je u izvješću za tu zemlju za 2017. Ocijenila je i Program stabilnosti za 2017. i Nacionalni program reformi za 2017. te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Italiji u proteklim godinama. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socijalno-ekonomsku politiku u Italiji, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica Unije, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnoga gospodarskog upravljanja Unijom pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine Unije.

(25) Uzimajući u obzir tu ocjenu Vijeće je ispitalo Program stabilnosti za 2017., a njegovo je mišljenje [1] posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

(26) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi za 2017. i Program stabilnosti za 2017. Preporuke Vijeća u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama od 1. do 4. u nastavku,

PREPORUČUJE da Italija 2017. i 2018. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. U 2018. nastaviti s ulaganjem znatnog fiskalnog napora, u skladu sa zahtjevima preventivnog dijela Pakta o stabilnosti i rastu, uzimajući u obzir potrebu za jačanjem oporavka koji je u tijeku i osiguravanjem održivosti javnih financija Italije. Osigurati pravodobnu provedbu programa privatizacije i iskoristiti neočekivane prihode za ubrzanje smanjivanja udjela

[1] U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

duga opće države u BDP-u. Preusmjeriti porezno opterećenje s čimbenika proizvodnje na poreze koji su manje štetni za rast bez posljedica za proračun, i to poduzimanjem odlučnih mjera za smanjenje broja i opsega poreznih rashoda, reformom zastarjelog katastarskog sustava i ponovnim uvođenjem poreza na prvu nekretninu za kućanstva s visokim dohotkom. Proširiti obveznu uporabu elektroničkog fakturiranja i plaćanja.

2. Smanjiti trajanje suđenja u građanskom pravosuđu s pomoću učinkovitog upravljanja predmetima i pravila kojima se osigurava postupovna disciplina. Pojačati borbu protiv korupcije, posebno revizijom pravila o zastari. Dovršiti reforme javnih službi za zapošljavanje i povećati učinkovitost poduzeća u javnom vlasništvu. U najkraćem roku donijeti i provesti zakon o tržišnom natjecanju i suočiti se s preostalim ograničenjima za tržišno natjecanje.

3. Ubrzati smanjenje razine loših kredita i pojačati poticaje za sanaciju i restrukturiranje bilance, posebno u segmentu banaka koje su pod nacionalnim nadzorom. Donijeti sveobuhvatnu reformu stečajnog regulatornog okvira i regulatornog okvira za naplatu osiguranja.

4. Ojačati okvir za kolektivne pregovore uz sudjelovanje socijalnih partnera kako bi se omogućilo da se u većoj mjeri uzmu u obzir lokalni uvjeti. Osigurati djelotvorne aktivne politike tržišta rada. Olakšati zapošljavanje primatelja drugog dohotka. Racionalizirati socijalne izdatke i poboljšati njihovu strukturu.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. srpnja 2017.

Za Vijeće

Predsjednik

T. TÕNISTE